МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИФРОВИХ, ОСВІТНІХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Галина ГЕРАСИМЧУК
«28» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«29» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Соціально-правові студії»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – F Інформаційні технології
спеціальність – F3 Комп'ютерні науки
освітня програма – СМАРТКОМП'ЮТИНГ

Кафедра соціогуманітарних технологій

Силабус склав(ла) доцент (ПП) кафедри соціогуманітарних технологій, кандидат педагогічних наук, доцент Тетяна ПОЛУХТОВИЧ

Силабус затверджений на засіданні кафедри соціогуманітарних технологій, протокол № 2 від «28» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри к.і.н., доцент Оксана ЖУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «СМАРТКОМП'ЮТИНГ», протокол № 2 від «28» серпня 2026 р.

Гарант ОП «СМАРТКОМП'ЮТИНГ» к.т.н., доцент Юрій ЛУК’ЯНЧУК

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1/а від «29» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/3925

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Соціально-правові студії»

Освітня програма	СМАРТКОМП'ЮТИНГ
Галузь знань / Спеціальність	F Інформаційні технології / F3 Комп'ютерні науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Обсяг	3 кредити ECTS / 90 годин, семестр 2
Форма контролю	залік
Викладач(і)	кандидат педагогічних наук, доцент Тетяна ПОЛУХТОВИЧ

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: Метою викладання навчальної дисципліни «Соціально-правові студії» є формування у майбутніх фахівців системи знань про розвиток і функціонування соціальної, політичної систем суспільства, розуміння сутності соціального життя, навичок аналізу соціальних, політичних явищ і процесів, соціальної діяльності та поведінки; засвоєння основних правових понять і категорій, дії механізму правового регулювання за різними галузями права.

Завдання: одержати ґрунтовні знання з соціології, політології та права на рівні їхнього предмета, категоріального апарату, методологічних, теоретичних і прикладних аспектів; сформувати у студентів уміння комплексно й адекватно застосовувати знання й уміння при вирішення конкретних завдань, а також навичок аналізу соціальних, політичних, правових явищ і процесів.

2. Компетентності

ІК — інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі комп’ютерних наук або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів інформаційних технологій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

ЗК02 — Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06 — Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями

ЗК14 — Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК15 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК16 — Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь яких інших проявів недоброчесності.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	Лекції	Практ./ Семін./ лаб	Самост. робота	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи науки соціології								

№	Назва теми	Лекції	Практ./ Семін./ лаб	Самост. робота	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
1	Тема 1. Соціологія як наука про суспільство	1	1	5	7	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4, МО7, МО9	ЗК06
2	Тема 2. Соціологія: історія становлення та розвитку	2	2	5	9	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4, МО7, МО9	ЗК06, ЗК15
3	Тема 3. Суспільство як цілісна система	2	2	5	9	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4, МО7, МО9	ЗК14, ЗК06
4	Тема 4. Соціалізація людини. Особистість та суспільне життя	1	1	5	7	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4, МО7, МО9	ЗК14, ЗК02, ЗК06, ЗК16
5	Тема 5. Галузеві соціологічні теорії: соціологія сім'ї	1	1	5	7	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4, МО7, МО9	ЗК15
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи науки про політику і права								
6	Тема 6. Політологія як наука	1	1	5	7	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4, МО7, МО9	ЗК14
7	Тема 7. Політична система	1	1	5	7	МН1, МН2, МН3, МН6, МН7	МО2, МО4, МО7, МО8, МО9	ЗК14, ЗК06
8	Тема 8. Особливості держави як політичної організації	1	1	4	6	МН1, МН2, МН4, МН7	МО2, МО4, МО7, МО8, МО9	ЗК14
9	Тема 9. Політика і культура	1	1	4	6	МН1, МН2, МН4, МН7	МО2, МО4, МО7, МО9	ЗК14, ЗК15

№	Назва теми	Лекції	Практ./ Семін./ лаб	Самост. робота	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
10	Тема 10. Основи теорії права	1	1	4	6	МН1, МН2, МН4, МН7	МО2, МО4, МО9	ЗК14
11	Тема 11. Правове застосування систем безпеки	1	1	5	7	МН1, МН2, МН4, МН7	МО2, МО4, МО9	ЗК14, ЗК16, ЗК02
12	Тема 12. Окремі галузі права України. Основи адміністративного права	1	1	4	6	МН1, МН2, МН4, МН7	МО2, МО4, МО9	ЗК14, ЗК02, ЗК16
13	Тема 13. Окремі галузі права України. Основи конституційного права	1	1	4	6	МН1, МН2, МН4, МН7	МО2, МО4, МО9	ЗК14, ЗК02
	Разом	**15**	**15**	**60**	**90**			

Легенда: ЗК — загальна компетентність (номер за п. 2); СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 — наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 — робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН6 — самостійна робота (розв'язання завдань); МН7 — індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування; МО7 — презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО8 — презентація та виступи на наукових заходах; МО9 — залік.

4. Результати навчання

ПРН19. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань, працювати в команді, адаптовуватися до нових ситуацій, удосконалювати креативне мислення, реалізовувати свої права в професійній діяльності

5. Цілі сталого розвитку

ЦСР 10 – Скорочення нерівності

ЦСР 16 – Мир, справедливість та сильні інститути

6. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

7. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (50 %) + КПІЗ (10 %) + модульний контроль (40 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела;

позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

8. Зміст тем

Тема 1. Соціологія як наука про суспільство

Соціологія як наука про суспільство. Об’єкт і предмет соціології. Специфіка соціологічного підходу. Генезис ідей про предмет соціології. Структура соціологічних знань. Функції соціології та зв’язок з суспільними науками. Характерні риси розвитку соціології в добу глобалізації.

Тема 2. Соціологія: історія становлення та розвитку

Ранні етапи формування соціальних знань.. Соціальні знання епохи Середньовіччя. Перші спроби формування соціологічних знань. Класична соціологія XIX ст.: ідеї О.Конта, Г.Спенсера, Е.Дюркгейма, М.Вебера. Зміст і особливості американської соціології XIX-XX ст. Розвиток соціальних і соціологічних знань в Україні до XX ст. Новітня соціологія

Тема 3. Суспільство як цілісна система

Соціальні зв’язки та відносини. Соціальні спільності. Сутність і типологія суспільств. Характеристика соціальної структури суспільства. Теорії соціальної мобільності і соціальної стратифікації. Поняття соціальної інфраструктури. Теорії постіндустріального суспільства.

Тема 4. Соціалізація людини. Особистість та суспільне життя

Основи суспільного життя. Етапи та моделі соціалізації. Особистість як предмет аналізу. Соціальний статус і соціальні ролі особистості. Процес соціалізації особистості. Соціологічна структура особистості Соціальні типи особистості. Соціальна взаємодія і девіація. Соціальні відносини та соціальні конфлікти

Тема 5. Галузеві соціологічні теорії: соціологія сім'ї

Виникнення та розвиток соціології сім’ї. Поняття та категорії соціології сім’ї Сімейна поведінка людини. Сімейна соціальна спільність: сім'я як мала соціальна група і як соціальний інститут. Типологія сімейних структур. Функції сім'ї. Основні тенденції розвитку сучасної сім'ї. Сім'я і гендер.

Тема 6. Політологія як наука

Політика як об’єкт політології. Предмет, структура та функції політичної науки. Влада як центральна категорія політології.. Політична еліта як основний суб’єкт політичної влади.

Тема 7. Політична система

Поняття та моделі політичних систем в поглядах Д. Істона, Г. Алмонда та ін. Політичні режими, їх класифікація. Ознаки тоталітарного режиму за З. Бжезінським. Роман Дж. Оруелла «1984».

Тема 8. Особливості держави як політичної організації

Поняття, ознаки та функції держави. Форми сучасної держави. Форми державного правління та державного устрою. Правова та соціальна держава: сутність і основні принципи. Тенденції розвитку державності в сучасному світі.

Тема 9. Політика і культура

Поняття, ознаки, суть і функції права. Право – особливий вид соціальних норм. Правові норми: поняття, ознаки, структура та види. Джерела права та їх класифікація. Загальна характеристика системи законодавства. Правовідносини: поняття, ознаки, структура. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин. Правомірна поведінка. Поняття і види правопорушень. Поняття і види юридичної відповідальності. Законність і правопорядок.

Тема 10. Основи теорії права

Поняття, предмет і система конституційного права України. КУ – Основний Закон держави. Характеристика загальних засад конституційного ладу України. Правовий статус мов в Україні. Громадянство України. Конституційно-правовий статус об’єднань громадян. Правовий статус релігійних організацій. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні. Президент України – глава держави. Виконавча влада в Україні.

Тема 11. Правове застосування систем безпеки

Поняття, призначення й основні види систем безпеки в інформаційних технологіях. Нормативно-правове регулювання інформаційної безпеки і кібербезпеки в Україні. Правові вимоги до захисту інформації й персональних даних в інформаційних системах. Правові засади використання засобів автентифікації, контролю доступу, шифрування, моніторингу безпеки. Відповідальність за порушення законодавства у сфері інформаційної безпеки й кібербезпеки.

Тема 12. Окремі галузі права України. Основи адміністративного права

Поняття адміністративного права. Система і джерела адміністративного права. Поняття та види адміністративних правопорушень. Адміністративна відповідальність. Державна служба в Україні. Нормативні акти.

Тема 13. Окремі галузі права України. Основи конституційного права

Поняття, предмет і система конституційного права України. КУ – Основний Закон держави. Характеристика загальних засад конституційного ладу України. Правовий статус мов в Україні. Громадянство України. Конституційно-правовий статус об'єднань громадян. Правовий статус релігійних організацій. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні. Президент України – глава держави. Виконавча влада в Україні

9. Опис ІЗ/КПІЗ

Комплексне практичне індивідуальне завдання виконується студентами упродовж семестру. Його виконання є обов'язковою умовою успішного вивчення курсу та отримання позитивної оцінки. Метою КПІЗ є дослідження актуальних питань, які відповідають змісту робочої програми з дисципліни «Соціально-правові студії».

Тематика:

1. Спробуйте розвинути свою власну соціологічну уяву та підібрати приклад, який можна розглянути із соціологічного погляду. Перед виконанням познайомтесь з прикладом соціолога Ентоні Гіденса, як соціологічна уява дозволяє «мислити себе» поза звичайним перебігом особистого повсякденного життя, щоб поглянути на нього по-новому. Він розглядає з соціологічного погляду таку просту дію, як: «Ви п'єте каву».

Соціологія кави

1. Символічна цінність (як персональний ритуал)

2. Використання як наркотика (заради «збадьорення»)

3. Суспільні та економічні відносини (вирощування.., торгівля нею – це індустрія глобальних розмірів і пов'язана з кулькома культурами: європейською, американською тощо)

4. Минулий суспільний та економічний розвиток («кавові відносини» існували не завжди)

2.Законспектуйте(на вибір одну із тем) і зробіть висновок:

а)Алексіс де Токвіль «Ідеальний тип демократичного суспільства»

б)Шарль-Луї де Монтеск'є «Від політичної теорії до соціології»

в)Огюст Конт « Людська природа та соціальний порядок»

г)Макс Вебер «Історія і соціологія»

д) Культурна апропріація: символічні «війни за авторів» (наприклад, Гоголь та Малевич).

е) Роль мистецтва в якості складової політичних ритуалів в авторитарних і тоталітарних політичних режимах.

3. Які форми правового захисту вам відомі? Зробіть аналіз однієї з них.

Виконання КПІЗ студентами є обов'язковим під час залікових модулів.

10. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов'язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів

академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

11. Література

І. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці автора силабуса:

1. Соціально-правові студії :тестові питання для підготовки до написання МКР для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітніх програм (вказані на титульній сторінці) денної та заоч. форм навч. / уклад. Т. Г. Полухтович. Луцьк : ЛНТУ, 2024. 20 с. https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/17585

2. Соціально-правові студії : метод. вказівки до практичних занять змістового модуля 2 для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітніх програм (вказані на титульній сторінці) денної та заоч. форм навч. / уклад. Т. Г. Полухтович. Луцьк : ЛНТУ, 2024. 22 с. https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/17584

3. Соціально-правові студії : курс лекцій до змістового модуля 2 для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітніх програм (вказані на титульній сторінці) денної та заоч. форм навч. / уклад. Т. Г. Полухтович. Луцьк : ЛНТУ, 2024. 44 с. https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/17583

4. Соціально-правові студії : метод. вказівки для самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету комп’ютерних та інформаційних технологій денної і заоч. форм навч. / уклад. Т. Г. Полухтович. Луцьк : ЛНТУ, 2026. 24 с. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/1543

5. Соціально-правові студії : курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету комп’ютерних та інформаційних технологій денної і заоч. форм навч. / уклад. Т. Г. Полухтович. Луцьк : ЛНТУ, 2026. 48 с. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/1451

6. Соціально-правові студії : метод. вказівки до практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету комп’ютерних та інформаційних технологій денної і заоч. форм навч. / уклад. Т. Г. Полухтович. Луцьк : ЛНТУ, 2026. 28 с. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/1544

Праці інших авторів:

7. Демиденко Н. М. Політологія: навчальний посібник. Суми: Сумський філіал Харківського національного університету внутрішніх справ, 2022. 318 с. ISBN 978-617-511-258-8

8. Лобанова А. С., Калашнікова Л. В. Соціологія. Вступ до спеціальності : навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Київ : Каравела, 2022. 305 с.

9. Мельник Л. М., Дужа І. А., Грек І. М. Політологія : навчальний посібник (для студентів усіх форм навчання). Біла Церква : БНАУ, 2022. 494 с.

10. Опанасюк Т. А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2023. 268 с.

11. Пачковський Ю. Ф., Хоронжий А. Г., Кулініч І. О. та ін. Соціологія і психологія: навчальний посібник / за ред. Ю. Ф. Пачковського. 3-тє вид., стер. Київ : Каравела, 2022. 760 с.

12. Пономаренко Т. Соціологія : курс лекцій : навчальний посібник. Суми : ФОП Цьома С. П., 2024. 303 с.

13. Правознавство. Навчальний посібник / Валеріан Молдован, Людмила Чулінда. Вид.: Центр учбової літератури. К. 2023. 264 с.

14. Талдикін О.В. Соціологія права. Структурно-логічні схеми і таблиці : навч. посіб. / О.В. Талдикін. Дніпро: ДДУВС, 2022. 144 с.

ІІ. Наукові праці

Праці автора силабуса:

15. Полухтович Т. Г., Савчук Н. А. Роль соціології освіти у становленні інклюзивної культури. Наукові інновації та передові технології. Серія : Управління та адміністрування. 2026. № 1 (53). С. 221-233. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/1450

16. Полухтович Т. Г., Савчук Н. А. Суспільство комфортне для всіх. Наукові інновації та передові технології. Серія : Управління та адміністрування. 2026. № 1 (53) 2026. С. 208-220. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/1561

17. Полухтович Т. Г., Костюк М. П. Політика і культура. Суспільство та національні інтереси. 2026. № 3 (23). С. 1264-1275. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/2989

18. Савчук Н. А., Полухтович Т. Г. Еріх Фромм «Мати чи бути?»: соціально-психологічний аналіз праці. Наукові перспективи. Серія: Психологія. 2026. № 3 (69). С. 2079-2093. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/4308

19. Мельничук Ю. Є., Полухтович Т. Г. Хмарні технології та онлайн-сервіси: вплив на цифрову трансформацію суспільства. Наукові інновації та передові технології. Серія : Педагогіка : наук. журн. 2025. № 4 (44) 2025. С. 1311-1321. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/921

20. Полухтович Т. Г. Як побудувати суспільство комфортне для всіх. Цифрова трансформація: виклики та стратегії : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Луцьк, 25 лют. 2025 р. Луцьк, 2025. С. 252-253. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/833

21. Полухтович Т.Г., Костюк М.П.(2026). Історичний вимір демократії. "Наукові інновації та передові технології": журнал. 2026. № 3(55) 2026. С. 257-268.https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-3(55)-257-268 \

22. Svitlana, YERMAKOVA, Oksana, IVANOVA, Olena, HORYTSKA, Valerii, POLISHCHUK, Tetiana, POLUKHTOVYCH, Tetiana, VIVCHARENKO Influence of the Neuro-Educational Environment on One’s Socialization under Total Digitalization. Vol.14 No.4 (2023), 593-611. Published 2023-12-19. https://doi.org/10.18662/brain/14.4/522 («Вплив нейроосвітнього середовища на соціалізацію особистості в умовах тотальної диджиталізації»)

23. Shkurko, V., Polukhtovych, T., Semeniako, Y., Shanaieva-Tsymbal, L., Koltok L. (2023). Using Artificial Intelligence in Education. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 14(3), 516-529. https://doi.org/10.18662/brain/14.3/488 («Використання штучного інтелекту в освіті»).

Праці інших авторів:

24. Скрутон Р. Консерватизм: запрошення до великої традиції. Вид.: Наш Формат. 2022. 176 с.

25. Станчишин В. Для стосунків потрібні двоє.К.: Віхола, 2022 280 с.

26. Степаненко В. П., Батаєва К. В. Історія української соціології. XIX–XXI: навчальний посібник. Київ : Інститут соціології НАН України, 2023. 566 с

27. Френсіс Фукуяма . Лібералізм і його протиріччя. Вид.: Наш Формат. 2023. 152 с.

ІІІ. Інформаційні ресурси

28. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text

29. Конституція України. URL: https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K

30. Костюк Ю. В., Складанний П. М., Гулак Г. М., Бебешко Б. Т., Хорольська К. В., Рзаєва С. Л. Системи захисту інформації: підручник. Київ: Київський столичний університет імені Бориса

Грінченка, 2025. 887 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/51359/

31. 25.Культура та політика: багатозначність взаємозв'язків. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/culture-politics/

32. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19

33. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12

34. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17

35. Ризики воєнного часу: вплив на науку, технології, інновації та перспективи сталого розвитку в Україні: колективна монографія [Електронний ресурс] / Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша, Л.А. Мусіна та ін. Київ: УкрІНТЕІ, 2024. 174 с. DOI: http://doi.org/10.35668/978-966-479-150-9 .

36. Сімейний кодекс України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text

37. Цивільний кодекс України. . URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text\